

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Харківський національний аграрний університет
ім. В. В. Докучаєва**

Факультет менеджменту і економіки

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ
ПІДГОТОВИ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇЇ
ПРОВЕДЕННЯ**

**для здобувачів
початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти
спеціальностей 051 «Економіка»**

Харків – 2020

Авторський колектив:

Петров В.М., Михальченко С.А., Поташова Л.М., Мирось В.В.,
Кучер Л.Ю., Шелудько Л.Ю., Мещеряков В.Є., Пашенко Ю.В.

Рецензенти: **Є. М. Улько**, канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри маркетингу, підприємництва і організації
виробництва Харківського національного аграрного
університету ім. В. В. Докучаєва;

Ю.Л. Філімонов, декан факультету менеджменту та
економіки Харківського національного аграрного
університету ім. В. В. Докучаєва, кандидат
економічних наук, доцент.

Обговорено та рекомендовано до видання вченою радою
факультету менеджменту і економіки протокол № 3 від 27 жовтня
2020 р.)

© Харківський національний
аграрний університет
ім. В.В.Докучаєва

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення практичної підготовки студентів	5
1.1. Мета, завдання та структура практичної підготовки студентів	5
1.2. Місце проведення, організація та керівництво практикою	6
2. Зміст навчальної практики здобувачів спеціальності 051 «Економіка» початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка»	9
2.1. Вступ до спеціальності	9
2.2. Технологія виробництва продукції сільського господарства	15
2.3. Управління витратами, економіка та нормування праці	18
2.4. Механізація та автоматизація виробництва	15
3. Зміст виробничої практики з економіки підприємства	22
Додатки	30

ВСТУП

Практична підготовка здобувачів спеціальності 051 «Економіка» факультету менеджменту і економіки Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Економіка» початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти і має на меті формування у здобувачів загальних та спеціальних (фахових) компетентностей.

У сучасних умовах становлення економічної системи України підвищуються вимоги до відповідності рівня підготовки фахівців у вищих навчальних закладах вимогам роботодавців, до забезпечення конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Одним з напрямів вирішення цієї проблеми є упровадження в навчальний процес системи поетапної практичної підготовки майбутніх економістів із послідовним нарощуванням рівня професійних знань та практичних навичок.

Практична підготовка є цілісним процесом, який передбачає безперервність і послідовність набуття необхідного обсягу практичних знань та вмінь відповідно до освітньо-професійної програми.

Програму наскрізної практичної підготовки розроблено відповідно освітньо-професійної програми «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти.

Програма містить характеристику основних компонентів усіх видів практики і є основним навчально-методичним документом, який регламентує діяльність керівників практики від ЗВО та від баз практики і студентів-практикантів.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета, завдання і структура практичної підготовки здобувачів

Практична підготовка здобувачів зорієнтована на виконання загальних функцій управління та формування передбачених освітньо-професійною програмою компетентностей на визначених первинних посадах.

Метою практичної підготовки є поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань з основних професійно орієнтованих дисциплін, опанування сучасних прийомів та методів прийняття управлінського рішення, розроблення пропозицій щодо впровадження досягнень науки і техніки та передового вітчизняного і закордонного досвіду; систематичного оновлення та творчого застосування набутих знань у практичній діяльності для вирішення завдань, які постають в економічній діяльності підприємства. Послідовність, види, термін і тривалість проведення практик розроблено відповідно до вимог освітньо-професійної програми.

Взаємозв'язок навчальних завдань, завдань практики, науково-дослідної роботи та виконання курсових робіт здобувачів повинен бути узгодженим і гармонійно доповнювати один одного.

Навчальні і виробничі практики здобувачів проводяться в строки, що визначені чинним навчальним планом та графіком навчального процесу і розподіляються згідно з даними, наведеними в таблиці 1.

Таблиця 1

Структура практичної підготовки здобувачів спеціальності 051 «Економіка» початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти освітньо-професійної програми «Економіка»

№ п/п	Вид практики	Направленість практик	Семестр	Кількість кредитів	Кількість годин
1	Навчальна	Вступ до спеціальності	1	1,5	45
2	Навчальна	Технологічна практика	2	3	90
3	Виробнича	Виробнича практика	2	4,5	135
4	Навчальна	Навчальна практика (управління витратами, економіка та нормування праці)	4	3	90
	Разом			12	360

Кафедри, деканат і навчальна частина університету здійснюють контроль за проходженням практики, виконанням їх програм, підтримують зв'язок із керівництвом базових господарств.

1.2. Місце проведення, організація та керівництво практикою

Навчальні практики здобувачів проводяться безпосередньо в навчальному закладі (колекційний розсадник, дослідні поля), а також у базових господарствах, державних підприємствах, дослідних господарствах «Кутузівка» та «Елітне» Харківського району, навчально-науково-виробничому центрі Харківської державної зооветеринарної академії та ін. Під час проведення допустимо визначати не конкретний об'єкт практик, а обсяг завдань, що потребують обов'язкового вирішення, та конкретизування результатів.

Об'єктами виробничої практики слугують підприємства різних форм власності, видів господарської діяльності, організаційно-правового статусу, які є юридичними особами і функціонують на ринку не менше трьох років та здійснюють виробничу, торговельну, виробничо-торгівельну, посередницьку, оптово-збутову та інші види діяльності. Підприємства повинні відповідати сучасним вимогам, тобто мають застосовувати передові форми та методи організації виробничої, планово-економічної роботи, логістичної і маркетингової діяльності, бухгалтерського обліку, впроваджувати прогресивні технології виробництва, організації праці та управління. Крім того, штат підприємства має бути укомплектований висококваліфікованими фахівцями, здатними створити студентам відповідні умови для здобуття професійних навичок. З такими підприємствами ЗВО укладає відповідні договори на проведення практики (дод. А, затверджений наказом ХНАУ ім. В.В. Докучаєва від 27.03.2019 р. № 202). Крім того, здобувачі мають змогу самостійно підібрати для себе відповідне місце практики, але при цьому повинні бути витримані умови, які висуває навчальний заклад до підприємств, що є базами практики. Ці підприємства стають об'єктами проведення самостійного прикладного дослідження.

Розподіл за об'єктами практики та призначення керівників від ЗВО проводиться кафедрою прикладної економіки і міжнародних економічних відносин, погоджується з деканатом та навчальним відділом і оформлюється наказом ректора.

До керівництва практикою залучаються досвідчені викладачі кафедри. Керівництво практикою полягає у:

- видачі здобувачам індивідуальних завдань;
- наданні необхідних інструкцій про проходження практики;
- проведенні консультацій відповідно до графіка;
- прийомі та перевірці звітів з практики;
- оцінюванні звітів і організації захисту.

Обов'язки керівника практики від закладу вищої освіти полягають у:

- наданні оцінки стану та відповідності баз практики основним вимогам, що пред'являються ЗВО до них, та визначенні рівня їх готовності для прийняття студентів;
- проведенні разом з деканатом установчих зборів здобувачів, які відбуваються перед відправленням на практику;
- забезпеченні проведення комплексу організаційних заходів перед відправленням здобувачів на практику, забезпеченні їх необхідними документами (щоденником практики та програмою практики);
- складанні графіка виконання програми практики;
- забезпеченні завданням щодо збирання студентами-практикантами матеріалів для виконання наукових досліджень;
- проведенні регулярних (згідно зі складеним і затвердженим графіком) консультацій;
- контролюванні дотримання термінів виконання завдань з практики, їх корегуванні у разі необхідності під час складання звітів;
- перевірці звітів з практики і допуску їх до захисту.

Керівництво студентами-практикантами на робочих місцях здійснюється керівниками та провідними фахівцями підприємства.

Основні обов'язки керівників практики від підприємства:

- організація робочого місця та створення необхідних умов для проходження практики;
- забезпечення студентів необхідною інформацією про діяльність підприємства;
- залучення студентів-практикантів до активної участі у поточній роботі організації та її структурних підрозділів;

- забезпечення студентів необхідними технічними засобами для обробки первинної інформації, підготовки звіту та індивідуального завдання;
- контроль за виконанням як окремих завдань, так і всієї програми практики в цілому;
- перевірка підсумкового звіту студента, щоденника проходження виробничої практики та оформлення відгуку.

На початку практики її керівник на підприємстві зобов'язаний провести організаційну зустріч зі студентами, а потім екскурсію по підприємству з метою ознайомлення студентів з основними видами діяльності підприємства, лінійними та функціональними підрозділами і відрекомендувати студентів-практикантів керівникам цих підрозділів; провести заняття-інструктаж з вивчення правил внутрішнього розпорядку та поведінки на підприємстві, правил техніки безпеки, протипожежних правил.

Основні обов'язки студентів-практикантів під час проходження практики:

- одержати від керівника, призначеного кафедрою, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів своєчасно прибути на місце практики і документально оформити початок практики, а також:
 - направлення на практику (дод. Б);
 - оформлений щоденник (посвідчення про відрядження) (дод. В);
 - календарний графік проходження практики;
- дотримуватися трудової дисципліни, правил трудового розпорядку, техніки безпеки та інших норм;
- проводити роботу на місці практики згідно з отриманими завданнями у режимі роботи відповідних підрозділів підприємства;
- виконати поставлені завдання в повному обсязі відповідно до програми практики та рекомендацій, наданих керівниками практики від ЗВО та від підприємства;
- нести відповідальність за якість виконуваної роботи;
- вчасно і на належному рівні скласти звіт з практики;
- захистити звіт з практики у визначений термін.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ **здобувачів спеціальності 051 «Економіка» початкового рівня** **(короткого циклу) вищої освіти освітньо-професійної програми** **«Економіка»**

2.1. Вступ до спеціальності

І. Мета, завдання та результати проходження практики

Метою навчальної практики «Вступ до спеціальності» є ознайомлення здобувачів з особливостями майбутньої професії, її змістом та завданнями економічної діяльності, а також з особливостями організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, набуття початкового досвіду втілення у життя сучасних дидактичних принципів університетської освіти, підготовка здобувачів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації.

Навчальна практика охоплює теоретико-методичні основи формування професійної компетентності майбутніх молодших бакалаврів за визначеною спеціальністю в системі наукових закономірностей, принципів та методів навчання в умовах фахової підготовки і становлення сучасного фахівця.

Основними **завданнями** навчальної практики «Вступ до спеціальності» є:

- ознайомлення здобувачів зі сферою їх майбутньої професійної діяльності, визначення послідовності досягнення освітніх цілей;
- формування у здобувачів системи знань щодо суті й соціального значення вищої освіти, сучасних тенденцій її розвитку;
- набуття здобувачами навичок самостійного й ефективного навчання в університеті з урахуванням світових освітніх тенденцій;
- ознайомлення здобувачів з основними положеннями про організацію вищої освіти в Україні та її особливостями у ЗВО, надання стислої інформації про Болонський процес;
- ознайомлення з особливостями організації навчальної, науково-дослідницької, самостійної і виховної роботи у ЗВО на відповідному факультеті та випусковій кафедрі;

- ознайомлення здобувачів зі змістом навчального плану підготовки фахівців, структурою, послідовністю і взаємозв'язком між навчальними дисциплінами;
- визначення видів, місця, змісту і терміни різних видів практик і стажування здобувачів у процесі підготовки.

Результатом навчальної практики мають стати: усвідомлення здобувачами майбутньої сфери діяльності, змісту вищої освіти та фахової підготовки, комплексу фундаментальних і професійних знань, особливостей організації та змісту освітньо-професійної програми підготовки фахівців з економіки на різних освітньо-кваліфікаційних рівнях; сутності навчального плану щодо підготовки фахівців; організації виховної роботи у ЗВО, спрямованої на формування національної свідомості та гідності громадянина України, підвищення рівня загальної культури, створення умов для розвитку особистості.

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- кваліфікаційні вимоги щодо змісту професійної діяльності економіста;
- законодавче та нормативно-правове забезпечення вищої освіти;
- структуру вищої освіти в Україні та в інших країнах;
- структуру і зміст навчального процесу у закладі вищої освіти;
- основи організації роботи викладачів, кафебри, деканату, адміністрації;
- особливості організації навчальної, науково-дослідницької, самостійної і виховної роботи в університеті;
- основні організаційні форми проведення аудиторних занять, критерії оцінки навчальної діяльності здобувачів;
- сучасні інформаційні технології та методи забезпечення ефективного управління навчально-творчою діяльністю здобувачів.

По завершенні проходження навчальної практики здобувачі повинні:

вміти:

- ✓ творчо застосовувати знання і способи діяльності, засвоєні під час викладання навчальних дисциплін;

- ✓ планувати, організовувати і аналізувати особистісну стратегію управління навчально-творчою діяльністю;
- ✓ формувати власну самостійну та індивідуальну навчальну роботу під керівництвом викладача;
- ✓ використовувати сучасні інформаційні технології в оволодінні змістом освіти;
- ✓ застосовувати засоби активізації навчально-творчої діяльності та інноваційні методи самонавчання;
- ✓ апробувати інноваційні прийоми, методи та засоби навчання і виховання, що застосовуються в системі підготовки фахівців.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні завдання та практичні проблеми у сфері економіки суб'єктів господарювання в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень економічної науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 8. Знання та розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи економічних законів та здатність діяти на їх основі.

Програмні результати:

ПРН 7. Уміння оперувати економічними категоріями та поняттями.

ПРН 11. Набуття необхідних знань про теоретичні та методологічні засади розвитку структурних підрозділів, підприємства в цілому та галузі сільського господарства.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна практика «Вступу до спеціальності» одночасно може проходити з вивченням таких навчальних дисциплін, як «Політична економія», «Соціологія», «Основи філософських знань». У процесі свого розвитку вони доповнюють і збагачують одна одну новими теоретичними і прикладними положеннями з питань розвитку економіки у сучасних умовах розвитку продуктивних сил і виробничих відносин в Україні.

II. Зміст навчальної практики

Змістовий модуль 1 ЄВРОПЕЙСЬКА ОСВІТНЯ ІНТЕГРАЦІЯ

Тема 1. Університетська освіта в контексті Болонського процесу

Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Системи вищої освіти в країнах Європи. Болонський процес як засіб інтеграції систем вищої освіти країн Європи.

Цілі, принципи та етапи формування Європейської системи вищої освіти в Україні. Європейська кредитно-трансфертна система (ECTS), її принципи, шляхи і засоби адаптації у вищу освіту України.

Тема 2. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців

з вищою освітою

Сучасні основні тенденції розвитку світової вищої освіти (глобалізація, інтеграція, демократизація, фундаменталізація, гуманізація та особистісна орієнтація тощо).

Гуманістично орієнтована модель підготовки фахівців у вищій школі як база для розвитку особистісного, інтелектуального й професійного потенціалу майбутніх економістів. Зміст та основоположні принципи особистісно-орієнтованого навчання економістів у вищій школі.

Методологія та методика використання особистісно-орієнтованого підходу в освітньому процесі ЗВО. Проектування майбутньої фахової діяльності як системоутворюючий елемент моделі професійної підготовки економістів в університеті.

Тема 3. Організація навчального процесу в університеті

Факультет – основний організаційний і навчально-науковий структурний підрозділ ЗВО. Кафедра та її роль в управлінні навчальним процесом. Випускаючі кафедри. Учасники навчального процесу в університеті: викладачі, куратори, співробітники, здобувачі.

Організація аудиторної роботи здобувачів. Навчальний план, графік навчального процесу, особливості навчально-виховної роботи. Види навчальної діяльності: лекції, практичні, семінарські та лабораторні заняття, самостійна робота здобувачів, виконання індивідуальних творчих завдань консультації. Модульний контроль, підготовка і захист дипломних та магістерських робіт; специфіка скла-

дання сесії; держіспити; проходження виробничої та переддипломної практик. Основні вимоги модульно-рейтингової системи.

Індивідуальний навчальний план здобувача: його зміст та структура. Участь здобувачів в олімпіадах, конкурсах наукових робіт, освітянських проектів, науково-практичних всеукраїнських та міжнародних конференціях, семінарах, «круглих столах». Методика самостійної роботи здобувача і складання конспектів, рефератів.

Тема 4. Система академічної доброчесності в університеті

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Визначення принципів і встановлення норм академічної доброчесності як невід’ємної складової професійної етики та корпоративної культури.

Формування сприятливого академічного середовища для забезпечення високоякісного освітнього процесу, отримання вагомих наукових результатів, що містять об’єктивну новизну, встановлення взаємодовіри і взаємоповаги між всіма членами колективу, адміністрацією та особами, що навчаються.

Система запобігання та виявлення академічного плагіату в університеті.

Змістовий модуль 2

УПРАВЛІННЯ ФАХОВОЮ ПІДГОТОВКОЮ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Тема 1. Фахова підготовка у закладі вищої освіти:

вступ до спеціальності

Концепція фахової підготовки фахівців-економістів. Активізація підготовки здобувачів під час проведення лекційних занять. Структура лекції. Критерії оцінки лекційного матеріалу. Практичне заняття як форма дієвого засвоєння здобувачем теоретичних знань та придбання фахових умінь. Форми і порядок проведення практичних занять. Критерії оцінки практичного заняття. Семінарські заняття та вимоги щодо їх проведення. Модель семінарського заняття в активній формі.

Методика оцінювання знань здобувачів. Методичні основи організації тестового контролю. Критерії оцінки знань здобувачів на іспитах і заліках. Методика організації підготовки курсових і

дипломних робіт. Організація практичної підготовки фахівців під час виробничої практики та стажування. Організація самостійної та індивідуальної роботи здобувачів.

Тема 2. Бібліотека університету: порядок та правила користування

її фондами

Бібліотека закладу вищої освіти як центр інформаційного забезпечення здобувачів. Принципи та організація бібліотечної справи. Порядок роботи у бібліотеці. Особливості роботи зі спеціальною, методичною та періодичною літературою. Специфіка роботи з періодичними виданнями.

Можливості використання вітчизняної та зарубіжної літератури. Пошук літературних джерел у бібліографічній базі даних. Самостійна робота з книгою. Система обслуговування читачів. Порядок користування літературою на абонементі, в читальному залі, залі надходжень нової літератури. Пошук літературних джерел та спеціальних матеріалів в Інтернеті. Робота з електронними виданнями. Правила користування бібліотекою. Обов'язки читачів бібліотеки.

Тема 3. Соціально-культурна інфраструктура університету

Організація діяльності здобувачів у позааудиторний час. Наявність умов для розвитку творчих здібностей, культурного відпочинку, спортивно-масових заходів, самостійної роботи, спілкування, дозвілля. Концепція виховної роботи в університеті: механізми, методи та інструменти її реалізації. Художня самодіяльність як умова всебічного розвитку.

Тема 4. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої освіти України

Актуальність студентського самоврядування. Питання студентського самоврядування у законодавчих та нормативно-правових документах з вищої освіти: стратегія їх вирішення. Організація студентського самоврядування на рівні області, закладу вищої освіти, факультету, гуртожитку. Обласна студентська рада, Студентська рада університету.

Мета та завдання, права та обов'язки органів студентського самоврядування. Участь лідерів студентства у роботі вченої ради університету, факультету. Положення «Про студентську раду». Студентська рада. Студентський контроль навчально-виховної

діяльності. Спілка молоді і студентів. Студентське наукове товариство. Молодіжні громадські організації.

Підведення підсумків навчальної практики

Після закінчення терміну навчальної практики «Вступ до спеціальності» студенти складають залік шляхом усної відповіді на заздалегідь розроблений перелік питань, що відповідають змісту практики.

Загальні підсумки навчальної практики обговорюються на засіданні кафедри та доповідаються на засіданні ради факультету менеджменту і економіки.

2.2. Технологія виробництва продукції сільського господарства

I. Мета, завдання та результати проходження практики

Мета практики – сприяти поглибленню вивчення та засвоєння набутих знань «Технологія виробництва продукції сільського господарства». Практика складається з трьох модулів «Технологія виробництва продукції рослинництва», «Технологія виробництва продукції тваринництва» та «Механізація та автоматизація виробництва».

Завдання практики сформовані в розрізі модульних складових освітньої компоненти, а саме:

- ознайомлення з видовим складом польових культур у колекційному розсаднику кафедри рослинництва;
- оволодіння методикою визначення фаз розвитку зернових, зернобобових, олійних і технічних культур;
- вміння визначити структуру врожаю та біологічну врожайність різних культур;
- знайомство із впровадженням у виробництво сучасних технологій вирощування польових культур;
- ознайомлення з технологією виробництва молока при прив'язному та безприв'язному утриманні і технологією утримання та розведення кіз, свиней, коней;
- ознайомлення з технологією виробництва продукції птахівництва;

- відвідування акваріумів і музею диких предків свійських тварин.
- ознайомитися безпосередньо на виробництві з основними технологічними процесами під час заготівлі кормів і виробництва різних видів продукції тваринництва;
- вивчити вимоги правил техніки безпеки під час виконання основних технологічних операцій, підготовки машинно-тракторних агрегатів до роботи;
- визначити основні експлуатаційні показники енергетичних засобів та їх вплив на економічні показники використання агрегатів;
- згідно з операційними технологіями основних технологічних операцій підготувати до роботи машинно-тракторні агрегати, виконати технологічні операції, визначити якість виконання робіт і основні техніко-економічні показники роботи агрегатів (змінну продуктивність, питомі витрати пального та праці).

II. Зміст навчальної практики

Модуль 1. «Технологія виробництва продукції рослинництва».

Заняття 1. Структура і напрямки діяльності дослідного поля ХНАУ. Морфологічні і біологічні особливості польових культур колекційного розсадника кафедри рослинництва.

Заняття 2. Вивчення стану озимих зернових після різних попередників (технологія, вирощування, структура врожаю).

Заняття 3. Методика контролю числової норми висіву та густоти стояння рослин у польових умовах.

Заняття 4. Методика визначення біологічної врожайності зернобобових культур та його структури, цукрових буряків, картоплі, кукурудзи.

Модуль 2. Технологія виробництва продукції тваринництва

Заняття 1. Ознайомлення з основними виробничими показниками державного підприємства «Дослідне господарство «Кутузівка». Ознайомлення на місцевості з територією, вибраною для забудови молочного комплексу, основними допоміжними приміщеннями на молочній фермі. Визначення відповідності території та приміщень санітарно-гігієнічним вимогам щодо їх розміщення. Ознайомлення з машинами та обладнанням з переробки та зберігання молока, видалення гною, роздачі кормів. Ознайомлення з послідовністю виконання технологічних операцій з доїння корів. Визначення частки жиру та

білка молока в лабораторних умовах. Бухгалтерський і племінний облік.

Заняття 2. Ознайомлення з технологією заготівлі сіна, сінажу, силосу та основними технологічними прийомами щодо розведення та технологією утримання кіз, коней, бройлерів. Відвідування музею диких предків свійських тварин.

Заняття 3. Ознайомлення з методами запису до державних племінних книг. Ознайомлення з інструментами та обладнанням для штучного осіменіння та взяття промірів великої рогатої худоби. Методичні підходи до визначення стану статевої охоти у корів і телиць. Розробка схеми годівлі телят від народження до 12-18-місячного віку. Відвідування пасіки. Ознайомлення з формами первинного зоотехнічного обліку на тваринницькій фермі. Розрахунок руху поголів'я на фермі для розведення ВРХ.

Модуль 3. Механізація та автоматизація виробництва

Заняття 1. Охорона праці. Будова та експлуатаційні показники тракторів

Охорона праці і техніка безпеки під час проходження практики (техніка безпеки на робочому місці). Ознайомлення з програмою практики.

Визначити клас, до якого відносять трактори. Знайти їх експлуатаційні показники: заміряти колію, ширину рушіїв, дорожній та агротехнічний просвіт, підрахувати питомий тиск рушіїв на ґрунт, витрати пального двигуном за 1 год. на холостих обертах колінчастого валу. Ознайомитися з будовою та органами керування тракторів. Відпрацювати прийоми запуску двигуна та керування основними робочими органами трактора.

Заняття 2. Операційна технологія обробітку ґрунту та посіву

Описати склад агрегатів, їх підготовку до роботи, визначити показники якості роботи агрегатів, визначити змінну продуктивність, питомі витрати пального та праці. Описати склад агрегату, установити сівалку на норму висіву, визначити запас ходу агрегату за технологічною місткістю, визначити змінну продуктивність, питомі витрати пального та затрати праці на посіві.

Заняття 3. Операційна технологія внесення добрив та захисту рослин

Описати склад агрегату, установити машину на норму висіву, визначити запас ходу агрегату за технологічною місткістю, визначити змінну продуктивність, питомі витрати пального та затрати праці. Описати склад агрегату, визначити хвилинні витрати робочої рідини, вибрати спосіб руху та повороту агрегату, підрахувати коефіцієнт робочих ходів.

Підведення підсумків практики

Оцінка результатів проходження навчальної практики здійснюється на основі усної відповіді студентів на заздалегідь розроблений перелік питань, що повною мірою відповідають змісту практики.

2.3. Управління витратами, економіка та нормування праці

І. Мета, завдання та результати проходження практики

Метою навчальної практики є закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, набуття практичних навичок управління витратами, персоналом; ознайомитися з фінансовою звітністю та звітністю з питань формування витрат, праці; організацією і методами управління витратами, трудовими ресурсами, та отримання практичного досвіду роботи зі спеціальності 051 «Економіка», виховання потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Основними завданнями практики є:

- формування комплексу спеціальних практичних навичок зі спеціальності «Економіка»;
- набуття навичок роботи в трудовому колективі, відповідальності за доручену частину роботи, досвіду професійного становлення здобувача університету;
- оволодіння методикою оформлення ведення документообігу при формуванні витрат, прийнятті працівника на роботу, переведенні на іншу посаду чи підвищенні у посаді, звільненні;
- засвоєння порядку розрахунку та аналізу показників формування витрат, трудових показників підприємства;
- розвиток креативності, здатності до прийняття нестандартних рішень у різноманітних проблемних ситуаціях;

- вдосконалення навичок науково-дослідної діяльності.

В результаті проходження практики студент повинен

знати:

- сучасні системи обліку витрат та їх адміністрування;
- зміст, критерії оцінки та види витрат на підприємстві;
- сутність методики визначення та управління зміною обсягу витрат в умовах ринкового середовища;
- порядок організації і ведення кадрової роботи на підприємстві;
- систему показників, що характеризують чисельність, склад та структуру персоналу підприємства;
- показники продуктивності та ефективності праці;
- методику планування праці;
- організацію праці та її оплати;
- порядок складання і подання звітності з праці;

уміти:

- виявляти фактори, що зумовлюють зниження рівня витрат, обчислювати їх величину за видами, місцем та носіями;
- класифікувати принципи побудови методів управління витратами підприємства;
- аналізувати вплив структури і динаміки витрат на прибуток підприємства;
- розв'язувати завдання оптимізації обсягу витрат на виробництво продукції;
- оформляти документи особової справи працівника;
- обчислювати та аналізувати показники чисельності персоналу, продуктивності його роботи, трудомісткості, оплати праці;
- читати та заповнювати основні форми статистичної звітності з праці;
- проводити аналіз трудових показників та звітності з праці.

У результаті проходження навчальної практики у здобувачів мають бути сформовані наступні **компетентності**:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у сфері економіки суб'єктів господарювання або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасної економічної науки і характеризується певною невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальна компетентність

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації, у тому числі в глобальних комп'ютерних мережах.

ЗК 4. Здатність критично оцінювати характер впливу соціально-психологічних і природних факторів на професійну і побутову діяльність індивідуумів, соціальних груп та суб'єктів господарювання.

ЗК 6. Здатність до розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи.

ЗК 7. Здатність працювати в команді та генерувати нові ідеї.

ЗК 8. Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи економічних законів та здатність діяти на їх основі.

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань у сфері економіки підприємства.

СК 3. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння рівня фактичного та потенційно можливого технологічного розвитку галузі та його вплив на діяльність підприємства.

СК 6. Здатність виконувати економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні виробничих підрозділів підприємства.

СК 9. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 12. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення з урахуванням їх правомірності у сфері господарської, фінансової, страхової та інших видів діяльності з застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.

ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 12. Ідентифікувати джерела та розуміти методику визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 13. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати фактичні та планові показники їх діяльності з використанням математичного інструментарію.

ПРН 14. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах.

II. Зміст навчальної практики

Зміст навчальної практики з управління витратами і економіки та нормування праці окреслюється вимогами освітньо-професійної програми підготовки молодших бакалаврів за спеціальністю 051 «Економіка».

Послідовність проходження практики обумовлюється індивідуальним завданням, навчальною програмою та цими методичними вказівками. Вагомою складовою змісту практики є індивідуальні завдання, які обираються студентами відповідно до їх наукових інтересів та попередньо обговорюються з керівниками практики.

1. Орієнтовний тематичний план навчальної практики

№ п/п	Тема програми навчальної практики	Приблизний розподіл часу в днях
1	Загальна характеристика	0,5
2	Аналіз структури поточних витрат	0,5
3	Калькулювання в системі управління	1
4	Поведінка витрат на різних часових інтервалах	1
5	Визначення беззбиткового обсягу виробництва	1
6	Розрахунок собівартості одиниці продукції	1
7	Аналіз функцій управління персоналом	1
8	Методи пошуку та підбору персоналу на підприємстві	0,5
9	Аналіз чисельності, складу та структури персоналу	0,5
10	Аналіз функції планування та розвитку персоналу	0,5
11	Організація кадрового діловодства	0,5
12	Аналіз показників продуктивності та ефективності праці	0,5
13	Аналіз показників складу та динаміки фонду оплати праці	0,5
14	Освоєння методики обробки результатів фотохронометражних спостережень	1
Всього:		10

Після закінчення проходження практики студенти у письмовому вигляді звітують про виконання плану та індивідуального завдання практики. Загальна і характерна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного та оціненого керівником практики від кафедри. Письмовий звіт подається на рецензування керівникові практики від кафедри.

Студенти звітують про проходження практики перед комісією, призначеною завідуючим кафедрою, до складу якої входять керівники практики від кафедри. Захист навчальної практики проводиться в усній формі. Підсумковою атестацією є залік.

3. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

І. Мета, завдання та результати проходження практики

Мета практики полягає у набутті здобувачами практичного досвіду економічної діяльності та закріпленні й поглибленні набутих під час теоретичного навчання знань з теоретико-методичних аспектів функціонування підприємств; здобуття навичок самостійної практичної роботи у сфері їх економічної діяльності; ознайомлення з конкретним виробництвом, роботою планово-економічного відділу, керівників підрозділів.

Завданнями практики є:

- систематизація теоретичних знань, набутих під час навчання й застосування їх в практиці діяльності підприємств;
- ознайомлення з методологічними та організаційними основами економічної діяльності суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм;
- визначення забезпеченості та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства, пошук та обґрунтування шляхів її підвищення;
- дослідження розміру та ефективності розвитку основних галузей сільськогосподарського виробництва;
- вивчення особливостей формування фінансових результатів господарювання та їх впливу на економічну ефективність діяльності сільськогосподарського підприємства

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі

повинні оволодіти такими компетентностями:

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у сфері економіки суб'єктів господарювання або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасної економічної науки і характеризується певною невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації, у тому числі в глобальних комп'ютерних мережах.

ЗК 4. Здатність критично оцінювати характер впливу соціально-психологічних і природних факторів на професійну і побутову діяльність індивідумів, соціальних груп та суб'єктів господарювання.

ЗК 6. Здатність до розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи.

ЗК 7. Здатність працювати в команді та генерувати нові ідеї.

ЗК 8. Знання та розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи економічних законів та здатність діяти на їх основі.

спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань у сфері економіки підприємства.

СК 2. Здатність розробляти стратегії, плани діяльності та ресурсного забезпечення підприємства в цілому та його окремих підрозділів.

СК 4. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, облікової інформації для формування службової інформації та аналітичних звітів.

СК 6. Здатність виконувати економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні виробничих підрозділів підприємства.

СК 9. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 10. Здатність до розуміння організаційно-економічного механізму створення, функціонування та управління підприємством.

СК 12. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення з урахуванням їх правомірності у сфері господарської, фінансової, страхової та інших видів діяльності з застосуванням сучасного методичного інструментарію..

Програмні результати навчання:

ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 10. Набувати необхідні знання про теоретичні та методичні засади розвитку структурних підрозділів, підприємства в цілому та галузі сільського господарства.

ПРН 12. Ідентифікувати джерела та розуміти методику визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 13. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати фактичні та планові показники їх діяльності з використанням математичного інструментарію.

ПРН 14. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах.

ПРП 18. Демонструвати вміння використовувати методи і засоби розробки, економічного обґрунтування, прийняття і реалізації управлінських рішень.

Перебування на виробничій практиці використовується практикантом для підбору матеріалів для виконання звіту з практики, виявлення практичних проблем з метою формування напрямів подальшої наукової роботи.

Усі техніко-економічні розрахунки та дослідження, передбачені програмою, практиканти виконують самостійно під керівництвом керівників практики від університету та бази практики.

II. Зміст виробничої практики

Конкретний перелік питань програми практики для студента узгоджується з керівником практики від підприємства за погодженням з керівником практики від кафедри.

Час, відведений на опрацювання питань, запропонованих до розгляду, уточнюється керівником практики від підприємства зі

студентом-практикантом відповідно до наявного матеріального та нормативного забезпечення практики.

Структура звіту про виробничу практику

Звіт про проходження практики повинен складатися:

1. Титульний аркуш (додаток Д).
2. Щоденник належним чином оформлений та підписаний керівником практики від підприємства та завірений печаткою підприємства (додаток В).
3. Зміст звіту із зазначенням нумерації початкових аркушів кожного зі структурних елементів звіту.
4. Логічне, послідовне викладення належним чином оформлених теоретичних і розрахунково-аналітичних матеріалів у структурних елементах звіту (згідно з наведеною нижче послідовністю).

Структура звіту про виробничу практику:

Вступ

1. Організаційно-правова форма господарської діяльності підприємства.
2. Розміри та спеціалізація підприємства
3. Земельні ресурси
 - 3.1. Склад, структура та ефективність використання земельних ресурсів
 - 3.2. Особливості формування земельних відносин у підприємстві
4. Персонал підприємства
 - 4.1. Забезпеченість, структура та ефективність використання трудових ресурсів
 - 4.2. Мотивація та оплата праці
5. Капітал підприємства
 - 5.1. Авансований капітал та його структура
 - 5.2. Забезпеченість та ефективність використання основних фондів
 - 5.3. Оборотний капітал: склад, структура та використання
6. Рівень розвитку основних галузей сільськогосподарського підприємства
 - 6.1. Показники розміру галузей рослинництва і тваринництва
 - 6.2. Ефективність виробництва та реалізації основних видів сільськогосподарської продукції.
 - 6.3. Економіка вирощування та використання кормів.
7. Кінцеві результати господарської діяльності
8. Фінансовий стан підприємства.

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

Додатки

У кожному пункті по кожному питанню першочергово необхідно викласти теоретичні основи а потім зробити короткий аналіз табличних даних і на підставі цього сформулювати відповідні висновки.

Вступ. Здобувачем визначаються основні завдання, які стоять перед підприємствами та їх економічною службою на сучасному періоді їх функціонування.

Розділ 1. Дати коротку характеристику організаційно-правової форми господарювання досліджуваного підприємства, визначити кількість засновників їх склад та внесок в статутний фонд.

Розділ 2. Зазначити природно-економічні умови господарювання підприємства, його місце розташування стосовно пунктів реалізації сільськогосподарської продукції. Дослідити динаміку зміни основних показників діяльності підприємства та визначити і проаналізувати рівень спеціалізації виробництва, її відповідності умовам кон'юнктури ринку та факторам навколишнього середовища.

Розділ 3. Дати коротку характеристику наявним земельним ресурсам, дослідити в їх складі частку орендованих. Визначити показники забезпеченості, інтенсивності та ефективності використання земельних угідь досліджуваного підприємства.

Вивчити особливості формування земельних відносин господарства, а саме: кількість орендодавців, середній розмір земельної частки (паю), строк та умови договору оренди і за можливості прикласти його приклад в додатки. Надалі варто приділити увагу дослідженню умов виплати орендної плати, її суми та форм.

Розділ 4. Проаналізувати чисельність персоналу, рух робочої сили, забезпеченість, інтенсивність та ефективність використання трудових ресурсів досліджуваного підприємства. Дослідити тенденції зміни співвідношення між продуктивністю та оплатою праці та його економічні наслідки.

Розділ 5. На основі фінансової звітності дослідити структуру авансованого капіталу підприємства. Проаналізувати склад, структуру, забезпеченість та ефективність використання як основних фондів так і оборотного капіталу.

Розділ 6. Вивчити динаміку поголів'я, продуктивність різних груп тварин, що утримуються в господарстві, посівних площ, урожайності та

валового виробництва продукції.

Проаналізувати показники ефективності виробництва основних видів продукції, що виробляється на підприємстві та дати коротку характеристику каналів її реалізації, визначивши при цьому стан та перспективи удосконалення діяльності маркетингової служби підприємства.

Визначити рівень годівлі сільськогосподарських тварин, співвідношення між власними та покупними кормами, економічну ефективність вирощування основних видів кормових культур.

Розділ 7. Визначити обсяг валової продукції у постійних цінах, суму чистої продукції та прибутку на всіх етапах його формування. Проаналізувати рівень рентабельності реалізації основних видів продукції та підприємства в цілому.

Розділ 8. На основі фінансової звітності провести розрахунок показників фінансового стану підприємства, за групами: показники стійкості, ліквідності..

Висновки та пропозиції. Викласти на 2-3 сторінках загальні висновки про стан економіки підприємства та свої пропозиції виробництву щодо його покращення.

У *додатках* до звіту подати фактичні звітні дані підприємства.

Підведення підсумків практики

Звіт з відповідним пакетом документів подається на рецензування керівнику практики від кафедри у встановлений за календарним графіком проходження практики термін.

На останньому етапі відбувається захист звіту про практику. Під час захисту студенту потрібно продемонструвати здобуті знання і вміння, застосовуючи їх під час відповіді на запитання. У процесі захисту визначається ступінь виконання робочої програми практики, глибина та самостійність висвітлення її питань, рівень оволодіння студентом практичними навичками самостійної роботи за спеціальністю. Також ураховується характеристика студента, надана керівником практики від підприємства.

Критерії оцінювання студентів

Проходження виробничої практики може бути оцінено таким чином.

Проходження виробничої практики може бути оцінено таким чином:

Оцінка «відмінно» – зміст і оформлення звіту та обов'язкових документів відповідають вимогам. Характеристика здобувача позитивна. Здобувач дає повні та точні відповіді на всі запитання членів комісії щодо програми практики.

Оцінка «дуже добре» – є несуттєві зауваження щодо змісту та оформлення звіту й обов'язкових документів. Характеристика здобувача позитивна. Здобувач дає повні та точні відповіді на всі питання членів комісії щодо програми практики.

Оцінка «добре» – є несуттєві зауваження щодо змісту та оформлення звіту й обов'язкових документів. Характеристика здобувача позитивна. У відповідях на запитання членів комісії з програми практики здобувач припускається окремих неточностей, хоча загалом має міцні знання.

Оцінка «задовільно» – є зауваження щодо оформлення роботи та обов'язкових документів. Переважна більшість питань програми практики у звіті висвітлена, однак є окремі помилки. Характеристика здобувача в цілому позитивна. При відповідях на запитання членів комісії з практики здобувач відчувається невпевнено, збивається, припускається помилок, не виявляє знань.

Оцінка «достатньо» – неякісне оформлення роботи та обов'язкових документів. Переважна більшість питань програми практики у звіті висвітлена, однак є окремі помилки. Характеристика здобувача в цілому позитивна. При відповідях на запитання членів комісії з практики здобувач відчувається невпевнено, збивається, припускається помилок, не виявляє належних знань.

Оцінка «незадовільно» – неякісне оформлення роботи та обов'язкових документів. Переважна більшість питань програми практики у звіті висвітлена, однак є окремі помилки. Характеристика здобувача стосовно ставлення до практики та трудової дисципліни негативна. На запитання членів комісії здобувач не дає задовільних відповідей. Або здобувач з будь-яких причин не пройшов виробничої практики.

Оцінка «неприйнятно» – таку оцінку виставляють здобувачеві, якщо в його звіті висвітлені не всі питання чи робота виконана не самостійно. Характеристика здобувача стосовно ставлення до практики та трудової дисципліни негативна. На запитання членів комісії здобувач

не дає задовільних відповідей. Або здобувач з будь-яких причин не пройшов виробничу практику.

За 100-бальною шкалою:

90–100 балів – «відмінно» (A) – відмінне виконання з незначними помилками;

82–89 балів – «добре» (B) – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;

75–81 балів – «добре» (C) – у цілому змістовна робота, але зі значними недоліками;

66–74 бали – «задовільно» (D) – чітко, але зі значними недоліками;

60–65 балів – «достатньо» (E) – виконання завдання відповідає мінімальним критеріям;

35–59 балів – «незадовільно» (FX) – завдання не виконано з поважних причин і можливе його виконання;

0–24 бали – «неприйнятно» (F) – завдання не виконано і немає можливості його виконати.

УГОДА № _____

на проведення практики студентів вищих навчальних закладів

п/в «Комініст-1», навч. міст. ХНАУ

“ _____ ” _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони, Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

(повне найменування навчального закладу)

(далі - вищий навчальний заклад) в особі _____ ректора Л

Ульянченка Олександра Вікторовича,

(посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі _____ Статуту _____,

(статут або доручення)

і, з другої сторони, _____

(назва підприємства, організації, установи)

(далі – база практики), в особі _____

(посада,

_____, що діє на підставі _____,

прізвище та ініціали)

(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів.

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

Пор №	Шифр і назва напряму підготовки, спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Строки практики	
					початок	закінчення

1.2. Надіслати до вищого навчального закладу повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику студента (ів).

1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.4. Створити необхідні умови для використання студентами програм практики, не допускати використання їх праці на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.5. Забезпечити студентам безпечні умови праці на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечним методам праці.

Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, установленими для штатних працівників.

1.6. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватися лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.7. Забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.

1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, у котрій відобразити оцінку підготовленого ним звіту.

1.9. Додаткові умови _____

2. Вищий навчальний заклад зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направляються на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі студентами під час проходження практики.

3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно із законодавством України про працю.

3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному - базі практики і вищому навчальному закладу.

4. Місцезнаходження сторін і розрахункові рахунки:

Навчального закладу Харківська область, Харківський район,
с. Докучаєвське, тел/факс (057) 709-03-00, (057) 709-03-10 1

Бази практики _____

Підписи та печатки

Харківський НАУ ім. В. В. Докучаєва :

База практики:

О.В. Ульяновко
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. “_____” _____ 20__ р.

М.П. “_____” _____ 20__ р.

(є підставою для зарахування на практику)

(повне найменування підприємства, організації, установи)
направляємо на практику студентів ____ курсу, які навчаються за напрямом
підготовки (спеціальністю)

Строки практики 3 „_____”	20	р.
по „_____”	20	р.

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

[illegible]

М.П.

(прізвище та ініціали)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 29 березня 2012 р. № 384
(у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2013 р. № 683)

Форма № Н-6.03

Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

виробнича практика з _____

здобувача (ки) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет ***менеджменту і економіки***

Кафедра _____

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти

Спеціальність 051 «Економіка»

_____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство.

М. П. „____” _____ 20__ р.

(підпис) _____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства.

М. П. “____” _____ 20__ р.

(підпис) _____
(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

***Календарний графік
проходження виробничої практики***

[illegible]

Керівники практики:

ВІД ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

(nidnuc)

(прізвище та ініціали)

від підприємства

(nidnuc)

(прізвище та ініціали)

Робочі записи під час практики

[illegible]

(назва підприємства, організації, установи)

(посада)

М.П.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

38

[illegible]

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Оцінка:

кількість балів _____
(цифрами і словами)

Керівник практики від вищого навчального закладу

(прізвище та ініціали)

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВИ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ

для здобувачів
початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти
спеціальностей 051 «Економіка»

За редакцією авторів

Комп'ютерний набір і верстка Ю. В. Пащенко

Підп. до друку 24.10.2014. Формат 60х84/16. Гарнітура Таймс.

Друк офсетний. Обсяг: 2,0 ум.-друк. арк.; 2,1 обл.-вид. арк.

Тираж 100. Замовлення

Виробник – редакційно-видавничий відділ Харківського національного
аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. 62483, Харківська обл.,
с. «Докучаєвське», навчальне містечко ХНАУ, тел. 99-72-70.

E-mail: office@knau.kharkov.ua

Виготовлювач – дільниця оперативного друку ХНАУ, тел. 99-77-80